

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Вінницький національний технічний університет

Науково-технічна бібліотека

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор ВНТУ

В.В.Грабко

"25" березня 2016 р.

ПОЛОЖЕННЯ про інституційний репозитарій Вінницького національного технічного університету

{Із змінами, внесеними згідно з Рішенням Координаційної ради по управлінню інституційним репозитарієм ВНТУ (протокол № 02 від 25.03.2016 р.)}

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ТЕРМІНИ

1.1 **Положення про інституційний репозитарій** Вінницького національного технічного університету (далі – Репозитарій) визначає основні поняття, склад, призначення, завдання та регламентує основні засади організації і управління інституційним репозитарієм університету.

1.2 **Інституційний репозитарій Вінницького національного технічного університету (далі iRVNTU)** – інституційний репозитарій, що накопичує, зберігає електронні публікації та електронні версії документів (творів) створених працівниками та студентами Вінницького національного технічного університету (далі – Університету) або іншими особами, а також надає до них постійний безкоштовний повнотекстовий доступ в мережі Інтернет.

1.3 **Повна назва iRVNTU** англійською мовою – Institutional Repository Vinnitsia National Technical University (<http://ir.lib.vntu.edu.ua>) «iRVNTU» є скороченим найменуванням Інституційного репозитарію Вінницького національного технічного університету як українською, так і англійською мовами.

1.4 Основні терміни

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належить виключне право щодо твору, відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право і суміжні права» чи договору.

Архівна колекція – це сукупність окремих архівних документів різного походження, що мають наукову, історико-культурну цінність і об'єднані за однією або кількома ознаками (тематичною, авторською, хронологічною, номінальною тощо).

Відкритий доступ – розміщення у мережі Інтернет матеріалів, доступ до яких дозволено правласниками всім бажаючим без обмежень та у будь-який час.

Депозитор – особа, яка здійснює архівування матеріалів в репозитарії.

Договір приєднання (далі – Договір) – договір, умови якого встановлені Університетом, і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до запропонованого договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст. 634 Цивільного кодексу України).

Електронний архів (репозитарій) – місце, де зберігаються і підтримуються різні дані.

Інституційний репозитарій (*institutional repositories*) – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів у цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.

Колекція – систематизоване зібрання творів, що мають науковий, художній, історичний інтерес.

Наукове видання – видання, що містить результати теоретичних та (чи) експериментальних досліджень, а також науково підготовлені до публікації пам'ятники культури і історичні документи.

Препринт (*pre-print*) — підготовлений до публікації матеріал.

Постпринт (*post-print*) — документ, що пройшов редакторську правку, процедуру реферування і офіційно опублікований.

Самоархівування (*self-archiving*) — розміщення авторами електронних версій своїх наукових праць в загальнодоступних архівах електронних документів.

Спільнота iRVNTU

- Зареєстрований для участі в **iRVNTU** науковий підрозділ ВНТУ, як то факультет, кафедра, центр, інститут чи інша наукова група або особа, що займається та продукує наукові роботи;
- Будь-який науковий департамент, програма, дослідницький центр, інститут і т.д. університету має право брати участь в **iRVNTU** як “спільнота”;
- Кожна така спільнота може призначати координатора, який працюватиме з бібліотекою для підтримки **iRVNTU**.

Твори – створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків:

- письмові твори наукового, технічного чи іншого характеру (книги, брошури, статті тощо);
- виступи, лекції, промови та інші твори;
- аналітичні огляди, звіти, презентації;
- аудіовізуальні твори;
- фотографічні твори;
- бази даних (компіляція даних), комп'ютерні програми, інші твори, представлені в електронній формі, яку може зчитувати комп'ютер (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

1.5 Репозитарій формується та функціонує у відповідності до наступних документів:

- Положення про Інституційний репозитарій Вінницького національного технічного університету;
- Закон України «Про авторське та суміжні права»;
- Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг»;
- Закон України «Про захист інформації в автоматизованих системах»;
- ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис;
- ДСТУ ГОСТ 7.80:2007 Бібліографічний запис. Заголовок;
- ГОСТ 7.82-2001 Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных документов;
- ДСТУ 3582:2013 Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою;
- ДСТУ 7448:2013 Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять;
- Інших нормативних документів, що регулюють питання авторського та інформаційного права.

2. ПРИЗНАЧЕННЯ, ЗАВДАННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ РЕПОЗИТАРІЮ

2.1 Основне призначення іRVNTU– накопичення, систематизація, зберігання інтелектуальних матеріалів університетської спільноти та інших осіб, а також поширення цих матеріалів у цифровому вигляді засобами Інтернет-технологій у середовищі світового науково-освітнього співтовариства.

2.2 Завдання іRVNTU:

- Забезпечення постійного та довготривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів праць науковців університету;
- Популяризація здобутків отриманих вченими університету;
- Підвищення рейтингу Університету представленням наукових праць та інших матеріалів, що видаються в Університеті;
- Надання вільного доступу до праць через світові глобальні мережі.

2.3 Основні характеристики інституційного репозитарію:

- іRVNTU є веб-орієнтованою, кумулятивною базою даних цифрових копій та електронних публікацій - колекції записів, призначених для постійного поповнення, зберігання і надання доступу на довготривалій основі, що визначена Університетом;
- система, що дозволяє розміщувати матеріали особам після реєстрації на підставі діючих нормативних документів та підтверджує факт, авторство і дату розміщення матеріалів;
- система, що надає вільний безкоштовний повнотекстовий доступ до матеріалів з можливостями пошуку та ієрархічного перегляду за фондами, колекціями, авторами, назвами, ключовими словами, датами публікації тощо;
- репозитарій створюється на програмному забезпеченні відкритого доступу Dspace, розробки Масачусетського технологічного університету, що підтримує протокол обміну даними OAI-PMH (Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting) та взаємодіє з іншими системами обміну метаданими OpenDOAR, ROAR та іншими.

3. УПРАВЛІННЯ РЕПОЗИТАРІЄМ

3.1 Загальне управління репозитарієм здійснює Координаційна рада (далі – Рада), склад якої затверджується наказом ректора (див. дод. А).

Рада формує робочу групу по інформаційно-технічній підтримці діяльності репозитарію, до якої входять співробітники всіх підрозділів університету (див. дод. Б).

3.2 Усі суперечливі питання щодо включення чи вилучення документів із репозитарію, коло осіб, які можуть розміщувати свої документи, перелік документів, порядок їх розміщення вирішує Рада.

3.3 Рада встановлює обов'язкові до виконання всіма користувачами iRVNTU вимоги, що регламентують:

- коло осіб, які можуть розміщувати свої документи в iRVNTU;
- перелік документів та порядок їх розміщення;
- порядок вирішення суперечок щодо розміщення документів в репозитарії;
- порядок відкликання документів з репозитарію;
- перелік форматів документів, які можуть бути розміщені в iRVNTU;
- шаблони документів, обов'язкові метадані документів і фондів (колекцій).

3.4 Функції адміністратора інституційного репозитарію покладаються на завідувача відділом інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення НТБ ВНТУ.

3.5 Адміністратор може делегувати права і обов'язки щодо керування окремими фондами (колекціями) структурним підрозділам Університету або спільнотам в особі модераторів (уповноважених представників спільнот).

3.6 Модератори фондів (колекцій) мають слідкувати за виконанням даного Положення, вимог, встановлених Радою та вимог діючого законодавства України.

3.7 Бібліотека університету виступає координатором і основним виконавцем процесу створення та функціонування (підтримки) репозитарію.

3.8 За збереження електронних документів репозитарію відповідає бібліотека.

3.9 Технічну підтримку iRVNTU забезпечує Центр комп'ютерних технологій університету.

4. СТРУКТУРА ТА ТЕХНІЧНА ПІДТРИМКА РЕПОЗИТАРІЮ

4.1 Репозитарій iRVNTU є універсальним за змістом науковим зібранням. Структура кореневого каталогу репозитарію складається із фондів спільнот — факультетів, навчально-наукових інститутів, науково-дослідницьких установ та підрозділів університету. У разі потреби, за рішенням Координаційної ради, можуть створюватись інші спільноти (фонди), розділи та колекції .

4.2 Тематичний склад визначається спільнотами відповідно до наукового та навчального процесів університету.

4.3 Спільноти та розділи можуть мати колекції:

- Наукові роботи;
- Навчальні видання;
- Наукові видання;
- Наукові роботи студентів та інші.

4.4 Фонди репозитарію містять такі типи видань:

- статті, монографії, підручники, методичні матеріали, тематичні збірки, матеріали науково-практичних конференцій, семінарів (препринти або постпринти), тощо;
- магістерські та наукові роботи студентів;
- ановані звіти науково-дослідних тем;
- дисертації, що захищені в університеті та автореферати дисертацій;
- інші документи наукового, освітнього чи методичного призначення за бажанням авторів.

4.5 Публікації, здійснені науковцями в інших видавництвах, розміщуються в репозитарії за умови відсутності заборони на їх розміщення з боку видавництв.

4.6 Хронологічні рамки для документів, що передаються до репозитарію, не встановлюються.

5. ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ДАНИХ ТА РОЗМІЩЕННЯ ПУБЛІКАЦІЙ В iRVNTU

5.1 В iRVNTU розміщуються електронні публікації чи електронні версії друкованих публікацій (постпринти) або рецензовані матеріали (препринти).

5.2 Розміщення документів проводиться методом самоархівування із дотриманням вимог до підготовки та розміщення наукових публікацій або шляхом передачі електронного документу до бібліотеки. Для отримання можливості самоархівування автори мають зареєструватись та отримати відповідні права для роботи.

5.3 Адміністратор репозитарію здійснює реєстрацію авторів, надаючи їм права депозитора. Депозитором може бути як автор так і уповноважений працівник бібліотеки чи спільноти.

5.4 Автор надає до репозитарію електронну версію роботи в будь-якому форматі, що читається машиною. Підтримуються всі файлові формати, в яких створені ресурси. Проте, у кожному з видів рекомендуються формати (див. табл. 5.1)

Таблиця 5.1 Формати, рекомендовані для застосування, при розміщенні матеріалів

Матеріал	Назва формату	Розширення
Текст	Adobe PDF, Microsoft Word	pdf, doc, rtf
Таблиці	Microsoft Excel	xls
Зображення	JPEG, GIF	jpg, gif
Презентація	Microsoft Powerpoint	ppt
Відео	MPEG	avi, mpeg, wmv, mp4
Аудіо	WAV, MP3	mav, mp3

5.5 Обов'язкові метадані матеріалів, що передаються в iRVNTU - заголовок твору, прізвища авторів, дата публікації, ключові слова та анотація (якщо вона є), подаються українською та англійською мовами.

5.6 Роботи аспірантів і студентів розміщуються за наявності рекомендації наукового керівника, зареєстрованого у репозитарії.

5.7 Анотовані звіти по завершених науково-дослідницьких темах розміщуються після їх затвердження та передачі в УкрІНТІ.

5.8 Матеріал може бути відкликаний з репозитарію автором, університетом чи в правовому порядку. За проханням автора електронна публікація вилучається з відкритого доступу або замінюється на певний час прихованою формою повного тексту. Всі запити на відклик мають проходити через адміністратора репозитарію.

5.9 У разі коли спільнота чи наукова рада факультету визнають рівень роботи, що представлена автором у спільноті, як низький, Координаційна рада доручає адміністратору iRVNTU вилучити такий документ.

5.10 Кожен електронний документ розміщується в відповідному фонді iRVNTU.

5.11 Порядок дій при роботі в інституційному репозитарії визначається “Інструкцією по розміщенню публікацій в iRVNTU”.

6. АВТОРСЬКИЙ ДОГОВІР

6.1 Відкритий доступ не віднімає авторського права. Особисті немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації. Авторське право на Твір Автор реалізує, добровільно ухвалюючи рішення про представлення своєї публікації в Інтернет і підтверджуючи це у Авторському договорі в електронному або паперовому вигляді.

6.2 Розміщуючи свій твір в iRVNTU Автор приймає умови Договору про приєднання (див. дод. В). Розміщення Твору уповноваженим працівником бібліотеки чи спільноти відбувається за умови згоди власника (або володільця/розпорядника) авторських прав у будь-якому вигляді.

6.3 Твір не може бути розміщений в iRVNTU, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого і сімейного життя, завдає шкоди громадському порядку, здоров'ю та моральності населення, містить інформацію, що охороняється державою.

6.4 У випадку, коли Твір створено у співавторстві, кожний із співавторів приймає умови цього Договору, розміщуючи такий твір в iRVNTU.

6.5 Підписуючи Договір автор передає Університету на безоплатній основі невиключні права на використання твору:

- на внесення твору у базу даних iRVNTU;
- на використання Твору без одержання прибутку;
- на відтворення Твору чи його частин в електронній формі (включаючи цифрову), не змінюючи його змісту;
- на виготовлення електронних копій Твору для постійного архівного зберігання;
- на надання електронних копій Твору для відкритого доступу в мережі Internet.

6.6 У Договорі автор підтверджує, що він не порушує прав третіх осіб (інших авторів чи видавництв).

6.7 Автор несе відповідальність перед третіми особами, що заявили свої права на Твір, відшкодовує Університету всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на Твір.

6.8 Автор зберігає за собою право використовувати самостійно чи передавати аналогічні права на використання Твору третім особам.

6.9 Авторський договір може бути розірваний на вимогу Автора, якщо він позбавляється авторських прав на Твір, які мав на момент розміщення Твору у iRVNTU, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора. Адміністратор вилучає Твір з репозитарію за першим зверненням Автора. Причому звернення може бути як у паперовому, так і в електронному вигляді

Додаток А
до « Положення про інституційний репозитарій
Вінницького національного технічного університету»

КООРДИНАЦІЙНА РАДА
по управлінню інституційним репозитарієм ВНТУ

1. Грабко В. В. - ректор (голова)
2. Романюк О. Н. - перший проректор (заступник)
3. Павлов С. В. - проректор з наукової роботи (заст. голови)
4. Писклярова А. В. - проректор з науково-педагогічної роботи по організації виховного процесу
5. Мізерний В. М. - проректор з науково-педагогічної роботи по інтеграції навчання з виробництвом та міжнародної інтеграції
6. Андрощук О. Б. - начальник юридичного відділу
7. Богачук В. В. - начальник НДЧ
8. Власюк А. І. - директор КІВЦ
9. Лисенко Г. Л. - директор ГЦОМЗН
10. Притуляк Т. Є. - директор НТБ
11. Савчук Т. О. - начальник навчального відділу
12. Яровий А. А. - консультант першого проректора з питань рейтингування та зовнішнього оцінювання діяльності ВНТУ

Додаток Б
до « Положення про інституційний репозитарій
Вінницького національного технічного університету»

РОБОЧА ГРУПА

по організації діяльності інституційного репозитарію ВНТУ

1. Багдасар'ян Г. М. - інженер КІВЦ
2. Боцула М. П. - директор ЦДО
3. Грушко О. В. - директор ІнМАД
4. Зянько І. П. - редактор часопису “Імпульс”
5. Криштафович Л. А. - бібліотекар І категорії НТБ
6. Майданюк В. П. - зав. відділом ІТКЗ НТБ
7. Пашенко М. І. - зав. науково-організаційним відділом НДЧ
8. Розводюк М. П. - директор ЦКТ
9. Яровенко В. О. - начальник режимно-секретного відділу ВНТУ
10. Заступники деканів з наукової роботи:
 - ФКСА — Кучерук В. Ю.
 - ФБТЕГП — Ткаченко С. Й.
 - ФІТКІ — Перевозніков С. І.
 - ФЕЕЕМ — Кухарчук В. В.
 - ФМ — Зянько В. В.
 - ФРТЗП — Злепко С. М.
 - ФМТ — Іскович-Лотоцький Р. Д.
11. Заступник директора з наукової роботи ІЕБМД — Крижановський Є. М.
12. Зав. кафедрами ВНТУ

Додаток В
до « Положення про інституційний репозитарій
Вінницького національного технічного університету»

АВТОРСЬКИЙ ДОГОВІР
про передачу невиключних прав на використання твору

Цей **АВТОРСЬКИЙ ДОГОВІР** (далі - Договір) є договором приєднання та укладений між

(далі - **АВТОРОМ**) і Вінницьким національним технічним університетом (далі - **УНІВЕРСИТЕТОМ**) в особі ректора Грабка В.В., що діє на підставі Статуту.

1. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Договір приєднання — договір, умови якого встановлені УНІВЕРСИТЕТОМ, і який може бути укладений лише шляхом приєднання АВТОРА до запропонованого договору в цілому. АВТОР не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст. 634 Цивільного кодексу України).

Інституційний репозитарій – мережевий сервіс зі зберігання, систематизації та поширення творів у цифровому вигляді, що надається установою її працівникам та іншим зацікавленим особам.

Інституційний репозитарій УНІВЕРСИТЕТУ (далі – iRVNTU) – інституційний репозитарій відкритого доступу, що накопичує, зберігає електронні публікації та електронні версії документів (творів), створених працівниками та студентами УНІВЕРСИТЕТУ або іншими особами, а також надає до них постійний безкоштовний повнотекстовий доступ в мережі Інтернет.

Відкритий доступ – розміщення у мережі Інтернет матеріалів, доступ до яких дозволено правласниками всім бажаючим без обмежень та у будь-який час.

Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на твір відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право і суміжні права» та Договору.

Твори – створені авторами у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов'язків:

- книги, брошури, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, звіти, презентації тощо;
- ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки;
- аудіовізуальні твори;
- твори образотворчого мистецтва;
- фотографічні твори;
- інші твори, представлені в електронній (у тому числі цифровій) іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1 В порядку та на умовах визначених у цьому Договорі, одна сторона – АВТОР безоплатно передає другій стороні – УНІВЕРСИТЕТУ невиключне право використовувати Твір з метою розміщення останнього в iRVNTU способом та у межах зазначених в п.2.2 цього договору. При цьому за АВТОРОМ, який передає невиключне право, зберігається право на використання Твору і на передачу невиключного права на використання Твору іншим особам.

2.2 За цим Договором АВТОР передає УНІВЕРСИТЕТУ на безоплатній основі невиключні права на використання твору на весь строк дії авторського права починаючи з моменту розміщення твору в інституційному репозитарії відкритого доступу iRVNTU, а саме:

- на використання Твору без одержання прибутку;
- на відтворення Твору чи його частин в електронній формі (включаючи цифрову);
- на виготовлення електронних копій Твору для постійного архівного зберігання;
- на внесення Твору у базу даних iRVNTU;
- на надання доступу до електронних копій Твору в мережі Internet.

2.3 Твір не може бути розміщений в iRVNTU, якщо він порушує права людини на таємницю її особистого і сімейного життя, завдає шкоди громадському порядку, здоров'ю та моральності населення.

У випадку, коли твір створено у співавторстві, розміщуючи такий твір в iRVNTU кожен із співавторів приймає умови цього Договору.

2.4 АВТОР гарантує, що у Творі не використовувалися твори, авторські права на які належать третім особам.

2.5 Розміщення твору АВТОРА в iRVNTU здійснюється методом самоархівування із дотриманням вимог до підготовки та розміщення наукових публікацій або уповноваженим працівником бібліотеки чи спільноти за умови згоди власника (або володільця/розпорядника) авторських прав у будь-якому вигляді.

2.6 У випадку , якщо Твір було опубліковано АВТОРОМ на умовах передачі АВТОРОМ авторських прав особам (не УНІВЕРСИТЕТУ), такий Твір підлягає розміщенню в iRVNTU лише за умови письмової згоди власника авторських прав.

3. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

3.1 За невиконання або неналежне виконання умов Договору Сторони несуть відповідальність згідно чинного законодавства України.

3.2 АВТОР несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на Твір, відшкодовує УНІВЕРСИТЕТУ всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на Твір.

3.3 Сторони звільняються від відповідальності за часткове або повне невиконання зобов'язань за цим Договором, якщо воно сталося наслідком обставин непереборної сили, а саме: стихійного лиха, війни, воєнних дій, страйків, заборони експорту/імпорту, якщо ці обставини безпосередньо

вплинули на виконання Договору, при умові попередження однією із сторін про настання таких обставин на протязі 5 днів та підтвердження їх довідковою ТПП України.

4. ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

4.1 Усі спори, що виникають з цього Договору або пов'язані із ним, вирішуються шляхом переговорів між Сторонами.

4.2 Якщо відповідний спір неможливо вирішити шляхом переговорів, він вирішується у судовому порядку за встановленою підвідомчістю та підсудністю такого спору відповідно до чинного законодавства України.

5. ІНШІ УМОВИ ДОГОВОРУ

5.1 Сторони зобов'язуються належним чином виконувати умови цього Договору.

5.2 У випадках, не передбачених цим Договором, Сторони керуються чинним законодавством України.

5.3 Усі зміни та доповнення до Договору, а також його дострокове розірвання є чинними в разі підписання сторонами додаткових угод, які є невід'ємними частинами договору.

5.4 Цей Договір може бути розірваний на вимогу АВТОРА, якщо він позбавляється майнових прав на Твір, які мав на момент розміщення Твору у iRVNTU, а також якщо Договір містить інші умови, обтяжливі для АВТОРА.

5.5 Цей Договір складено у двох оригінальних примірниках, на 3-х аркушах по одному для кожної із сторін, які мають рівну юридичну силу.

УНІВЕРСИТЕТ:

Вінницький національний
технічний університет

21029, м. Вінниця, Хмельницьке шосе,95

Ректор

В.В.Грабко

АВТОР:

(прізвище, ім'я, по батькові)

(паспортні дані)

(адреса)

Автор